İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ DERGİSİ
Nisan 2014 ♦ Cilt 15, Sayı 1, ss. 47-72

ISSN: 1300–2899

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmen ve Öğretmenlik Mesleği Kavramlarına İlişkin Metaforik Algıları

E. Seda Koç
Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

Özet

Bu çalışmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen ve öğretmenlik mesleği kavramlarına ilişkin algılarının belirlenmesidir. Çalışma Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği programı 1.sınıfta öğrenim gören 168 öğretmen adayı ile yürütülmüştür. Öğretmen adaylarının belirlenen kavramlarla ilgili algılarının ortaya koyulması amacıyla veri toplama aracı olarak, 2 adet açık uçlu sorudan oluşan form kullanılmıştır. Ankette yer alan "Öğretmen ….. gibidir, çünkü……" ve "Öğretmenlik mesleği …… gibidir, çünkü ……" ifadelerinin katılımcılar tarafından tamamlanması istenmiştir. Anket sorularında yer alan veriler içerik analizi tekniğiyle çözümlenmiştir. Analiz sonucunda belirlenen metaforlar ile bunlara bağlı oluşturulan kategorilerin doğruluğunun belirlenebilmesi amacıyla metafor ve kategori listeleri çalışma alanında uzman 3 öğretim üyesi ile paylaşılmıştır. Uzman görüşleri sonrasında, örtüşmeyen metaforlar üzerinde tartışılarak çalışmada kullanılan metafor ve kategorilere son şekli verilmiştir. Buna göre, öğretmen adaylarının öğretmen kavramıyla ilgili olarak 53, öğretmenlik mesleği ile ilgili olarak ise 62 geçerli metafor ürettikleri belirlenmiştir. Sonuç olarak, öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin algılarının olumlu olduğu ancak öğretmenlik mesleğine ilişkin birtakım olumsuz metaforlar ürettikleri ortaya koyulmuştur. Söz konusu olumsuz metaforların öğretmenlik mesleğinin katılımcılar tarafından zorlu, belirsizlikleri olan ve kurallı bir meslek olarak görüldüğü için ifade edildiği belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: *Sınıf Öğretmeni Adayı, Öğretmen, Öğretmenlik Mesleği, Metafor*

GİRİŞ

Eğitim sistemlerinin temel amacı, bağlı oldukları ülkelerin genel yapısına ve felsefesine uygun olacak bireyleri yetiştirmek; bu sayede ülke gelişimini desteklemektir. Söz konusu hedefe ulaşabilmede pek çok paydaş ve bileşene rol düştüğü bilinen bir gerçek olmakla birlikte; bu rol dağılımda öğretmenlerin eğitim sistemlerine olan katkılarının ve kritik önem taşıyan statülerinin altının çizilmesi gerekmektedir. Şüphesiz öğretmenleri kendi mesleki birikimlerinin yanısıra kişisel niteliklerinin de bir o kadar önem kazandığı uzun bir süreç dahilinde; gelecek nesilleri ve buna bağlı olarak ülke yapısını belirleyen ve değiştiren toplum mimarları olarak tanımlamak doğru olacaktır. Buna göre öğretmenlik mesleğinin de bir ihtisas alanından öte olduğunun bilincine varılarak, yeniden tanımlanması belirlenen hedeflere ulaşmada önem taşımaktadır.

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 43. maddesinde öğretmenlik mesleği, "devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleği" olarak tanımlanmaktadır. Öğretmenlerin görevlerini, Türk Milli Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak ifade etmekle yükümlü

© 2014 İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi

oldukları da bu kanun maddesince belirtilmektedir. Görüldüğü gibi öğretmenlik mesleğinin "özel" bir ihtisas alanı olduğu kanun içerisinde de yer almaktadır ancak öğretmenlerin özellikle eğitim başlığı altındaki görev ve sorumluluklarının detaylandırılarak diğer mesleklerden oldukça farklı niteliklere sahip olduğu bilinen bir gerçektir.

Oğuzkan (1998), öğretmenliğin üç yönünün bulunduğunu belirtmektedir. Bunlar; Türk toplumunun aydın bir üyesi olarak öğretmen, dünya topluluğunun uyanık bir üyesi olarak öğretmen ve mesleğinin yeterli bir üyesi olarak öğretmen olarak sıralanabilir. Buna göre, öğretmenlik mesleğini, öğretim ve yönetim görevlerinin ötesinde;

- ✓ kişisel yeterlik ve mesleki tutumlar çerçevesinde sınırların çizildiği,
- ✓ bu sınırlara göre süreç sonunda ortaya çıkacak ürün niteliğinin belirlendiği,
- ✓ oluşan ürün niteliğinin değiştirilmesinde telafinin çoğu zaman mümkün olmadığı,
- ✓ yapılan yatırımların uzun vadede, bireysel ve beraberinde toplumsal kazanca dönüştürebildiği

stratejik bir toplumsal statü olarak tanımlamak daha doğru olacaktır. O halde bu mesleği tercih etmiş olan öğretmen adaylarının mesleğe yönelik duyuşsal özellikleri, gelecek mesleki yaşantılarının olumlu ya da olumsuz bir nitelik kazanması bakımından önem taşımaktadır. Bu nedenle öğretmen adaylarının mesleki algılarının belirlenebilmesi için metaforlardan yararlanılması işlevsel bir teknik olarak görülmektedir.

Metafor sözcüğü kelime itibari ile eğretileme, benzetme, istiare, mecaz anlamlarına gelmekle beraber pek çok farklı tanımı bulunmaktadır. Örneğin Morgan (1998), metafor sözcüğünü, "bir düşünce ve görme biçimi" olarak; Saban, Koçbeker ve Saban (2006) "bir bireyin yüksek düzeyde soyut, karmaşık veya kuramsal bir olguyu, anlamada ve açıklamada işe koşabileceği güçlü bir zihinsel araç" olarak; Cerit (2008) ise, "insanların hayatı, çevreyi, olayları ve nesneleri nasıl gördükleri; farklı benzetmeler kullanarak açıklamaya çalışmada kullandıkları bir araç" olarak tanımlamaktadır. Tüm bu söylenenlerin dışında farklı bir tanım yapmak gerekirse metafor, "bireylerin somut ya da soyut herhangi bir olgu, durum ve/veya süreç hakkındaki algı ve tutumlarının belirlenmesini sağlayan, söz konusu unsurlara yönelik zihinlerinde yer alan kavramsal karşılıklar" şeklinde tanımlanabilir.

Tanımlarda görüldüğü gibi, metaforlar günlük hayatta ifade edilmek istenen pek çok sözcüğe karşılık gelebilecek kapsamda olan ve bilinmek ya da söylenmek istenenin en pratik, yaratıcı ve kalıcı yoldan ifade edilmesine yardımcı olan sözcüklerdir. Bu bağlamda, metaforların iletişimi güçlendirme ve derinleştirme gibi bir işlevi olduğu da dikkati çekmektedir. Metaforlar, yorumsal bir iletişim aracı olarak düşünülebilir. Çünkü bunlar, karmaşık bir durumun anlaşılması için kullanılacak yeni perspektifin açılmasını ve örgütsel bağlamda bir analiz yapılmasına izin verir. Metaforlar koordinasyon ve düzenin somut ifadeleri olarak görülebilir (Pipen, 2001).

Metaforlar, çoğu insan için poetik bir hayal ve retorik gösteriş hilesidir. Olağan/gündelik dille ilgili bir sorun değil, olağandışı dille ilgili bir sorundur. Ayrıca metafor genellikle yalnızca dilin karakteristiği, düşünce veya eylem sorunundan çok sözcükler sorunu olarak görülür. Bu nedenle çoğu insan pekâlâ metaforsuz da mükemmel bir hayat sürdürülebileceğini düşünür. Tam aksine, metaforun gündelik hayatta sadece dilde değil, düşünce ve eylemde de yaygın olduğu keşfedilmiş, gündelik

kavram sisteminin – kendileriyle düşünülen ve eylemde bulunulan terimlerin – temelde doğası gereği metaforik olduğu söylenebilir ((Lakoff ve Johnson, 2005).

Metaforlar eğitimsel fenomendeki algılarımızı zenginleştirmek için başvurulan teorik düşünmenin yaratıcı sonucudur (Sticht, 1993). Bu nedenle herhangi bir olay ya da olgu ile ilgili olarak bilinenin ya da ilk akla gelenin ötesinde detaylarda gizlenenlerin de ortaya çıkarılmasına katkı sağladığı söylenebilir. Metaforlar ayrıca, insanın doğayı ve çevresini anlamasının, anlamsız gibi görünen nesnel gerçeklikten belirli yorumlar yoluyla anlamlar çıkarmasının, yaşantı ve deneyime anlam kazandırmanın araçları olarak "bilmeye" de olanak sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Her dilde, anlatımı güçlendirmek, canlı kılmak için yararlanılan söz sanatlarından biri 'benzetmedir. Benzetme; bir nesnenin niteliğini, bir eylemin özelliğini daha iyi anlatabilmek için bir başka nesne ve eylemlerden yararlanarak, onu anımsatma yoluyla gerçekleştirilir (Aksan,1998). Bireylerin metaforik algılarının belirlenmesi sürecinde de benzer şekilde benzetmeden yararlanılmaktadır. Ancak metafor belirleme sürecini bir söz sanatından öte, bireyi algılama tanıma süreci olarak düşünmek daha doğru olacaktır. Metaforların edebi ve sözel zenginlikten öteye akademik boyutta yapılan çalışmalara da derinlik kazandıran; giderek yaygınlaşmakta olan bir teknik olarak düşünülmesi gerekmektedir.

Son yıllarda metaforların belli başlı sosyal ortamlardaki faaliyetlere nasıl rehber olduğu; inançları, tutumları ve değerleri nasıl şekillendirdiği, örgütsel süreçleri nasıl gösterdiği ve örgütsel yaşamın oluşturulmasında nasıl vurgulandığına olan ilgi artmıştır. (Çelikten, 2006). Metaforlar birçok araştırmacı tarafından, belirlemiş oldukları problemlere cevap bulma sürecinde kullanmış oldukları araçlar haline gelmeye başlamıştır. Metaforların aşağıda verilmiş olan belli başlı özellikleri, bu eğilimin oluşmasını sağlamıştır.

Metaforlar;

- yürütülen çalışmaları tekdüze ve sıkıcı bir yapıdan kurtarmakta; alışılagelmiş tekniklerin dışında yeni bir alternatif oluşturmaktadır,
- yaratıcı düşünmeyi destekleyen, farklı bakış açılarını ortaya koyma imkânı sunan, belli başlı sınırlar çerçevesinde değil tamamen bireylerin düşünce sistemine göre ilerleyen özgürlükçü bir çalışma ortamı sağlamaktadır,
- çalışmaların içerik olarak derinlik kazanmasının yanısıra işleyişin de pratikleşmesine katkı sağlamaktadır. Onlarca maddenin yer aldığı anket çalışmalarına kıyasla katılımcıların bu tarz sorulara daha içten cevaplar verdiği görülmektedir.
- bireylerin kendilerini birden fazla sözcük ile dahi eksik ifade edebilecekleri pek çok durumda, düşünceleri net bir şekilde tek bir sözcük ile çok daha kısa bir zaman zarfı içerisinde ortaya koyabilmelerine imkân sunmaktadır.
- belirlenen kavramın farklı kavramlara benzetilmesi sonucunda bağ kurma, karşılaştırma yapılmasını sağlamaktadır.
- araştırmacıların bilinen ya da tahmin edilen gerçeklerin ötesinde görülmeyeni görmelerini, detayları fark etmelerini ve ayrıca yeni araştırma sorularının ortaya çıkmasını sağlamaktadır.
- araştırmacılar tarafından belirlenmesi güç olan soyut tutumların saptanabilmesine ve duyuşsal alana ait verilerin elde edilebilmesine katkı sağlamaktadır.

- ortaya çıkan başlıklar sayesinde üzerinde çalışılan kavram ile ilgili genel bir resim çizilmesini ve buna göre eksik ya da yanlış parçanın belirlenmesini sağlamaktadır.

Görüldüğü gibi metaforlarla çalışmak gerek çalışmayı yürüten araştırmacılara gerekse katılımcılara pek çok katkı sağlamaktadır. Genel olarak, oluşturulan metaforların araştırmacılara herhangi bir olgu, durum ya da sürece ilişkin bireylerin yaklaşımlarını belirleyerek durum analizi yapmalarını sağladıklarını ve konu ile ilgili gereken önlemlerin alınmasına fırsat sunduklarını söylemek doğru olacaktır.

Bireylerin davranışları algı, bakış açısı, inanç, anlama düzeyi ve tutumları sonucunda şekillenmektedir. Davranışlarda gözlenmek istenen istendik değişimlerin olması için öncelikli olarak bireylerin sözkonusu duyuşsal nitelikleri belirlenmelidir. Örneğin Yalçın (2011) tarafından yapılmış olan bir çalışmada lise öğrencilerinin matematik öğretmeni, matematik öğrenme ve matematik dersinden başarılı olma kavramlarına ilişkin metaforlarının matematik dersine ilişkin başarı ve tutumlarıyla anlamlı düzeyde ve seçici biçimde ilişkili olduğu; matematik dersine yönelik geliştirilen olumlu metaforların dersteki başarıyı geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde öğretmen adaylarının "öğretmen" ve "öğretmenlik mesleği" kavramlarına ilişkin algılarının belirlenmesi sayesinde mesleki yaşantılarına katkı sağlayacak önemli ipuçlarının elde edileceği öngörülmektedir.

Şüphesiz eğitim sistemleri içerisinde belirlenmiş olan hedeflere ulaşmada pek çok faktör yer almakta ancak istenen hedeflerin gerçekleştirilme dereceleri önemli ölçüde öğretmenler tarafından sağlanabilmekte ya da engellenebilmektedir. Öğretmenlerin mesleki algı ve tutumları öğrencilerle geçirecekleri yaşantıları doğrudan etkileyen önemli faktörler arasındadır. Bu özellikler gerek kendi mesleki yaşantıları gerekse yetiştirecekleri birey profili açısından kritik öneme sahiptir. Bu nedenle çalışma sonuçları ile öğretmen adaylarının mesleki algılarının ve mevcut bireysel özelliklerinin belirlenerek, öğretmen yetiştirme sürecinde aday öğretmenlere hangi tutumların kazandırılması gerektiği ayrıca mesleği tercih eden bireylerin sahip olmaları gereken kişisel özellikler ile ilgili dönütler elde edileceği öngörülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının "öğretmen" ve "öğretmenlik" mesleği ile ilgili algılarının belirlenmesidir. Araştırma amacına yönelik olarak aşağıda sunulan sorulara yanıt aranmıştır.

- Sınıf öğretmeni adaylarının "öğretmen" kavramına ilişkin ortaya koydukları metaforlar nelerdir?
- Sınıf öğretmeni adaylarının "öğretmenlik mesleği" kavramına ilişkin ortaya koydukları metaforlar nelerdir?
- Sınıf öğretmeni adayları tarafından ortaya konan metaforlar ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir?

YÖNTEM

Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen ve öğretmenlik mesleği kavramlarına yönelik metaforik algılarının belirlenmesinin amaçlandığı bu çalışma tarama modelinde nitel araştırma yöntemi kullanılarak yürütülmüştür.

Katılımcılar

Bu çalışmanın katılımcılarını 2013-2014 akademik yılı güz döneminde Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı 1.sınıfında öğrenim gören 168 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Form 183 öğretmen adayı tarafından doldurulmuş ancak bunlardan metafor yerine tanımlardan oluşan, metafor kaynağı ya da mantıksal dayanak içermediği belirlenen 15 tanesi değerlendirme sürecine dahil edilmemiştir. Diğer formlar *Ö1,Ö2,Ö3,...Ö168* şeklinde numaralandırılmış olup, örneklendirme amacıyla kullanılan veriler bu kodlarla birlikte sunulmuştur. Katılımcılara ilişkin sayısal veriler Tablo1'de sunulmuştur.

Tablo 1.
Katılımcılara İlişkin Sayısal Veriler

	Kız		**Erkek**		**Toplam**	
	F	%	F	%	F	%
Katılımcı Öğretmen Adayları	***128***	***76***	**40**	**24**	**168**	**100**

Veri Toplama Aracı

Sınıf öğretmeni adaylarının belirlenmiş olan kavramlara ilişkin metaforik algılarının belirlenebilmesi için 2 adet açık uçlu sorudan oluşan form kullanılmıştır. Öğretmen adaylarından, formda yer alan "Öğretmen …… gibidir, çünkü……" ve "Öğretmenlik mesleği …… gibidir, çünkü ……" ifadelerini tamamlamaları istenmiştir. "Gibi" ifadesi ile katılımcıların oluşturdukları metafor kaynağı ile metafor konusu arasında bağ kurmaları, "çünkü" ifadesi ile de oluşturdukları metaforlar için bir "*gerekçe*" (veya "*mantıksal dayanak*") sunmaları istenmiştir (Saban, 2009). Öğretmen adaylarının vermiş olduğu yanıtlar bir doküman olarak çalışmanın temel veri kaynağını oluşturmuştur.

Verilerin Analizi

Öğretmen adaylarının anket formunda yer alan sorulara vermiş oldukları cevaplar "içerik analiz" tekniği ile değerlendirilmiştir. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramalara ve ilişkilere ulaşmaktır. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde organize ederek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Katılımcılar tarafından ortaya koyulmuş olan metaforların analiz edilip yorumlanması, Saban (2008) tarafından ifade edilmiş olan 5 aşamada yürütülmüştür.

1.Adlandırma Aşaması
Bu aşamada, öğretmen adaylarının öğretmen ve öğretmenlik mesleği kavramlarına yükledikleri metaforların belirlenebilmesi amacıyla anket formları incelenmiştir. Ortaya koyulan metaforlar alfabetik sıraya göre hazırlanan iki ayrı geçici listede sıralanmıştır. Anket formları içerisinde yer alan metaforların belirgin olarak katılımcılar tarafından ifade edilip edilmediği kontrol edilmiştir.

2.Eleme ve Arıtma Aşaması
Katılımcıların ortaya koymuş oldukları metaforlar bu aşamada gözden geçirilerek parçalarına tek tek ayrıştırılmış; sonrasında diğer metaforlarla olan benzer ve ortak özellikleri bakımından geçici olarak gruplandırılmıştır. Gruplandırma yapılırken metaforların konusu, kaynağı ve metaforların konusu ile kaynağı arasındaki ilişkiler dikkate alınarak analizler buna göre yapılmıştır. Analizler sonucunda, katılımcı öğretmen adaylarının tamamının belirlenen kavramlarla ilgili geçerli metafor üretmedikleri görülmüştür. Sadece tanımlamaların yapıldığı veya herhangi bir metafor kaynağını içermeyen kâğıtlar, belli bir metafordan söz edilmesine rağmen metafor için herhangi bir gerekçenin (mantıksal dayanağın) sunulmadığı kâğıtlar, birden fazla kategoriye ait özellikleri içeren metaforlar ve "mantıksız" veya öğretmen kavramını daha iyi anlaşılmasına herhangi bir katkısı olmayan metaforlar (Saban ve diğerleri, 2006) "zayıf yapılı metafor" olarak ifade edildiği için buna benzer yanıtları içeren 15 adet anket formu çalışma kapsamından çıkarılmıştır. Geriye kalan 168 öğretmen adayının vermiş olduğu yanıtlar değerlendirmeye alınarak, çalışma kapsamında söz konusu formlarda yer alan metaforlar kullanılmıştır.

3. Derleme ve Kategori Geliştirme Aşaması
Bu aşamada öğretmen adayları tarafından ortaya koyulan geçerli metaforlar tekrar alfabetik sıraya göre dizilmiştir. Her metaforu en iyi temsil ettiği düşünülen birer örnek metafor ifadesinin de yer aldığı "örnek metafor listesi" oluşturulmuştur. Buna göre öğretmen adaylarının öğretmen kavramıyla ilgili olarak 53, öğretmenlik mesleği ile ilgili olarak ise 62 geçerli metafor ürettikleri belirlenmiştir. Daha sonra bu metaforlar, metaforun konusu ve kaynağı arasındaki ilişki göz önüne alınarak kategorilere ayrılmıştır. Buna göre, öğretmen kavramı için 8, öğretmenlik mesleği kavramı için ise 11 farklı kavramsal kategori oluşturulmuştur.

4.Geçerlik ve Güvenirliği Sağlama Aşaması
Analiz sürecinde gerçekleştirilen ilk üç aşama boyunca araştırmacı tarafından izlenen adımlar bu aşamada detaylı bir şekilde açıklanmıştır. Süreç açıklanırken, öğretmen adaylarının anket formunda vermiş olduğu yanıtlardan da alıntılar yapılmıştır. Çalışmada izlenen adımların doğruluğunun teyit edilebilmesi, belirlenen metaforlar ile bunlara bağlı oluşturulan kategorilerin doğruluğunun belirlenebilmesi amacıyla bu verilerin de yer aldığı metafor ve kategori listeleri çalışma alanında uzman 3 öğretim üyesi ile paylaşılmıştır. Buna göre, öğretim üyelerinden listede yer alan metaforlar ile kategorileri eşleştirmeleri istenmiştir. Alınan uzman görüşleri sonrasında, örtüşmeyen metaforlar üzerinde tartışılarak çalışmada kullanılan metafor ve kategorilere son şekli verilmiştir.

5. Verilerin Bilgisayar Ortamına Aktarılması
Analizin son aşamasında, öğretmen kavramıyla ilgili olarak belirlenen 53 metafor ve 8 kategori ile öğretmenlik mesleği ile ilgili olarak belirlenen 62 metafor ve 12 kategori bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Bilgisayar ortamına aktarılan verilerin, frekans (f) ve

yüzde (%) değerleri hesaplanarak araştırmacı tarafından açıklanıp yorumlanmaya hazır hale getirilmiştir.

BULGULAR.

Bu bölümde ilk olarak, araştırma sorularına ilişkin elde edilmiş olan genel bulgulara yer verilmiştir. Buna göre anket formlarının analizi sonucunda, öğretmen adaylarınca ortaya konulan metaforlar sunulmuştur. Daha sonra bu metaforların ortak özellikleri bakımından oluşturdukları kavramsal kategoriler, öğretmen adaylarının vermiş oldukları yanıtlardan örneklerle birlikte verilmiştir.

Öğretmen Adaylarının Öğretmen Kavramına İlişkin Ortaya Koydukları Metaforlar

Tablo 2'de öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin metaforları listelenmiştir
.

Tablo 2
Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmen Kavramına Yüklemiş Oldukları Metaforlar

Metafor Adı	f	%	Metafor adı	f	%
1.Ağaç	12	7,08	29.Kardeş	1	0,59
2.Aileden biri	3	1,77	30.Karınca	1	0,59
3.Alim	1	0,59	31.Kek Kalıbı	1	0,59
4.Ampul	2	1,19	32.Kıvılcım	2	1,19
5.Anne	3	1,77	33.Kitap	7	4,13
6.Arama Motoru	1	0,59	34.Kütüphane	3	1,77
7.Atom	1	0,59	35.Makas	1	0,59
8.Ay	6	3,54	36.Manav	1	0,59
9.Baba	2	1,19	37.Mikrodalga Fırın	1	0,59
10.Bahçıvan	1	0,59	38.Mimar	6	3,54
11.Benzin Pompacısı	1	0,59	39.Mum	12	7,08
12.Bereket	1	0,59	40.Nar	3	1,77
13.Besin Kaynağı	1	0,59	41.Oksijen	3	1,77
14.Çiçek	6	3,54	42.Peygamber	2	1,19
15.Çikolata	1	0,59	43.Pusula	4	2,36
16.Çoban	1	0,59	44.Rehber	4	2,36
17.Derviş	1	0,59	45.Rüzgâr	1	0,59
18.Doktor	1	0,59	46.Sanatçı	1	0,59
19.Dost	2	1,19	47.Sosyolog	1	0,59
20.Ebeveyn	11	6,49	48.Su	4	2,36
21.Fener	3	1,77	49.Şems-i Tebrizi	1	0,59

22.Gökyüzü	2	1,19	50.Tasarımcı	1	0,59
23.Güneş	21	12,39	51.Teknik Direktör	1	0,59
24.Harita	2	1,19	52.Uydu	1	0,59
25.Işık	14	8,26	53.Yağmur	1	0,59
26.İlaç	2	1,19			
27.Jenaratör	1	0,59			
28.Kalem	1	0,59			

Tablo 2 incelendiğinde sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen kavramına ilişkin olarak toplam 53 metafor ürettiği görülmektedir. Ortaya koyulan metaforların tamamı olumlu özellik taşımakla birlikte, öğretmen adaylarının çoğunlukla öğretmeni cansız varlıklara benzettiği dikkati çekmektedir. Katılımcılar tarafından sıklıkla ifade edilmiş olan ilk 5 metafor sırasıyla şu şekildedir; güneş (21), ışık (14), mum (12), ebeveyn (11) ve ağaç (11).

Buna göre öğretmen adaylarının benzetme yaparken, çoğunlukla öğretmenin öğrenciye bilgi sunan, ona yol gösterip yönlendiren ve aynı zamanda kişisel gelişimine de katkı sağlayan biri olması özelliklerini göz önüne aldıklarını söylemek doğru olacaktır.

Tablo 2'de verilmiş olan metaforlara göre 8 adet kavramsal kategori oluşturulmuştur.

Kategori başlıkları şu şekildedir;

1. Bilgi Kaynağı Olarak Öğretmen

Bu kategoriye ait 13 metafor bulunmaktadır. Söz konusu metaforlar alfabetik sırasıyla ağaç, âlim, ampul, arama motoru, ay, benzin pompacısı, çiçek, güneş, kalem, kitap, kütüphane, mum, nar şeklindedir. Öğretmen adaylarının ortaya koyduğu metaforlar incelendiğinde, gerek sayısal olarak gerekse ifade edilme sıklığı olarak en fazla metaforun bu kategoride yer aldığı görülmektedir. Buna göre aday öğretmenlerin çoğunluğu tarafından ortaya konan, öğretmen kavramına ilişkin en belirgin özellik olarak öğretmenin bilgi kaynağı olarak görüldüğü söylenebilir. Katılımcılardan alınmış olan yanıtlar şu şekilde örneklendirilebilir;

"Öğretmen güneş gibidir çünkü öğrenciler için sürekli bilgi kaynağıdır. Güneş gibi bitmeyecek aydınlığa, bilgeliğe sahiptir." (Ö9)

"Öğretmen mum gibidir çünkü o eğitim aşkıyla yandıkça cehaletin karanlıklarını aydınlığa kavuşturur. O mum gibi yandıkça sahip olduğu bilgiler sayesinde öğrencilerinin zihnini aydınlatır." (Ö1)

"Öğretmen arama motoru gibidir çünkü istediğimiz bilgi ne olursa olsun cevabını onda kolaylıkla ve hızlı bir şekilde bulabiliriz." (Ö33)

"Öğretmen benzin pompacısı gibidir çünkü bilgi ve deneyimlerini öğrencilerin zihinlerine aktarır. Nasıl benzin olmadan araçlar yoluna devam edemez ise, öğrenciler

için de aynı durum geçerlidir. Öğrenciler de bilgiye ihtiyaç duydukça öğretmenlerden faydalanır." (Ö56)

2. Motivasyon Kaynağı Olarak Öğretmen

Bilgi kaynağı olma özeliğinden sonra, katılımcılar tarafından en fazla benzetmenin bu kategori başlığında yapıldığı görülmektedir. Buna göre atom, bereket, besin kaynağı, çikolata, gökyüzü, jenaratör, kıvılcım, manav, mikrodalga fırın, oksijen, sosyolog, su, yağmur olmak üzere bu kategoride toplam 13 metafor yer almaktadır. Anket formlarında yer alan yanıtlar incelendiğinde, aday öğretmenlerden biri *"Öğretmen su gibidir çünkü herkesin ilerlemek için bir öğretmene ihtiyacı vardır. İhtiyacımız olan her anda yanımızda onlar vardır. Öğretmenler olmazsa hayatın anlamı olmaz, onlar gittiği her yeri yeşerterek güzellikleri getirir." (Ö91)* şeklindeki ifadesiyle öğretmenlerin yaşamın her anında insanların ihtiyaç duyacakları, güç aldıkları kişiler olduklarını vurgulamaktadır. Bir diğer öğretmen adayının vermiş olduğu yanıt incelendiğinde, *"Öğretmen çikolata gibidir çünkü zor durumlarda, mutsuz olduğumuz anlardaki ilk dayanaktır." (Ö129)* ifadesiyle öğretmenlerin öğretim süreçleri dışında da bireyler için güç kaynağı olduğuna değinmektedir. Öğretmeni yağmura benzeten başka bir katılımcı *"Öğretmen yağmur gibidir çünkü her yağmur baharı hatırlatır. Her öğretmen de öğrencilerine baharı getirir." (Ö152)* şeklinde bir ifade kullanarak öğretmenlerin getirdiği güzelliklerle öğrencileri için birer motivasyon kaynağı olduğunu ortaya koymaktadır.

3. Yol Gösterici Olarak Öğretmen

Bu kategoriye ait olarak katılımcı öğretmenler 7 metafor ortaya koymuştur. Bu metaforlar fener, harita, ışık, pusula, rehber, rüzgâr ve uydu şeklinde sıralanabilir. Formlarda yer alan yanıtlar incelendiğinde, katılımcıların öğretmenlerin sahip oldukları bilginin yanı sıra deneyim, hayat görüşü ve yaşam tarzlarıyla öğrencilerin öğrenim ve eğitim hayatları için birer yol gösterici olduğu yönünde görüş bildirdikleri dikkati çekmektedir. Öğretmen adaylarınca ifade edilmiş olan metaforlar ve bu metaforlara ilişkin açıklamalar şu şekilde örneklendirilebilir;

"Öğretmen harita gibidir çünkü yolumuzu bulmak için aradığımız her şeyi onda bulabiliriz. Kaybolduğumuz zaman yolumuzu onun sayesinde buluruz" (Ö165)

"Öğretmen rehber gibidir çünkü öğretmen yol gösterir öğrencilerini hayata karşı hazırlar ve ne yönde ilerleyeceğini gösterir." (Ö82)

"Öğretmen ışık gibidir hayat boyunca yolumuzu aydınlatarak doğru yolda yürümemizi sağlar" (Ö125)

4. Fedakârlık Örneği Olarak Öğretmen

Öğretmen adayları bu kategoriye ilişkin 6 metafor ortaya koymuştur. Bunlar alfabetik sırasıyla anne, baba, derviş, kardeş, karınca ve Şems-i Tebrizi şeklinde sıralanabilir. Metaforlar incelendiğinde sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen kavramını başta anne ve baba olmak üzere hayat boyunca bireylerin yaşamlarında kendilerine en çok fedakârlık yapabilecek kişilere benzettikleri görülmektedir. Örneğin bir öğretmen

adayı, *"Öğretmen anne gibidir çünkü tıpkı bir annenin çocuklarını sevip, hayata hazırladığı gibi öğrencilerini hayata hazırlar." (Ö76)* şeklindeki ifadesiyle öğretmenlerin meslek yaşantıları boyunca göstermiş oldukları fedakârlığın altını çizmektedir. Başka bir öğretmen adayı ise *"Öğretmen kardeş gibidir çünkü iyi-kötü her gününde seninledir ve senin için her şeyi yapmaya hazırdır." (Ö145)* ifadesiyle öğretmenlerin fedakâr bireyler olduğunu başka bir benzetmeyle ortaya koymak istemektedir. *"Öğretmen derviş gibidir çünkü karşılaşacakları her durumda sabretmesini bilir." (Ö167)* ifadesi farklı bir öğretmen adayının öğretmen kavramını fedakârlıkla ilişkilendiren bir diğer örnek olarak sunulabilir.

5. Yetiştirici ve Geliştirici Olarak Öğretmen

Katılımcı öğretmen adayları bu kategoriye ait 6 metafor ortaya koymuştur. Oluşturulan metaforlar bahçıvan, kek kalıbı, makas, mimar, sanatçı ve tasarımcı olarak sıralanabilir. Söz konusu metaforlar incelendiğinde öğretmen adaylarının, öğretmenleri öğrencilerinin yaşam boyu gelişimini desteklemekle yükümlü ve onların geleceği noktada sorumluluk sahibi kişiler olarak gördüklerini söylemek doğru olacaktır. Öğretmen adaylarının vermiş olduğu yanıtlar, öğrenci gelişiminde öğretmenlerin kritik bir öneme sahip olduğu görüşünü destekler niteliktedir. Anket formlarında yer alan örnek ifadeler şu şekildedir;

Öğretmen kek kalıbı gibidir çünkü öğrenci onun yaptığı hamurdur ve öğretmeninin şeklini alır. İçine koyduğu malzeme de öğretmenin birikimidir. Malzeme ne kadar iyi olursa kek de o kadar lezzetli olur." (Ö32)

"Öğretmen makas gibidir çünkü elindeki kağıdı dilediği gibi keserek ona istediği şekli veren kişidir."(Ö66)

"Öğretmen mimar gibidir çünkü her öğrencinin sağlam bir temel oluşturmasını sağlar ve gelecek nesilleri inşa eder." (Ö88)

"Öğretmen tasarımcı gibidir çünkü onun en önemli eseri öğrencileridir. Bir öğretmen zihninde oluşturduğu tasarımı öğrencisi üzerinde uygulayarak sonuçta bir esere ulaşabilir. Bu eserin değeri öğretmenin tasarım gücüyle doğru orantılıdır." (Ö121)

6. Lider Olarak Öğretmen

Lider olarak öğretmen kategorisinde 3 metafor yer almaktadır. Bu metaforlar çoban, peygamber, ve teknik direktördür. Sınıf öğretmeni adaylarından alınan yanıtlar incelendiğinde, öğretmenlerin eğitim-öğretim süreçleri boyunca öğrencilerine liderlik yapan önemli kişiler olarak görüldüğü dikkati çekmektedir. Örneğin bir öğretmen adayı "Öğretmen teknik direktör gibidir çünkü öğrencilerinin maçı kazanmaları için ne yapmaları gerektiğini belirler ve maç sırasında bile onlara yardımcı olarak kontrolü her zaman elinde tutar." (Ö59) şeklinde bir ifade kullanarak öğretmenlerin öğrencilerinin başarılı olabilmeleri için onların hayatlarının düzenlenmesinde önemli sorumlulukları olduğunu belirtmektedir.. Başka bir öğretmen adayı ise "Öğretmen Peygamber gibidir çünkü en doğru olanı bizlere gösterir, davranışlarıyla bize örnek olarak doğru yolu bulmamız için bizlere önder olur." (Ö18) ifadesini kullanarak öğretmenin peygamberler kadar önemli etkiye sahip liderler olduğunun altını çizerek hem öğretmene vermiş

olduğu değerin hem de öğretmenlerin öğrencilerin hayatlarındaki önemin büyüklüğünü ortaya koymak istemektedir.

7. *Kişisel Gelişim Kaynağı Olarak* Öğretmen

Öğretmen adayları bu kategoriye ilişkin olarak 3 metafor ifade etmiştir. Bu metaforlar dost, ebeveyn ve aileden biri şeklinde sıralanabilir. Katılımcıların bu metaforlar aracılığıyla vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde, öğretmeni bireylerin akademik gelişimlerinin yanı sıra kişisel gelişimlerinden de sorumlu olarak gördükleri dikkati çekmektedir. Öğretmen adayları yapmış oldukları benzetmelerle öğretmenleri öğrencilerin en yakınında olan kişilerle ilişkilendirerek onların hayatları üzerindeki psikolojik, ahlaki, karakter etki değerini ortaya koymak istediklerini söylemek doğru olacaktır. Katılımcıların vermiş olduğu yanıtlardan bazıları şu şekilde örneklendirilebilir;

"Öğretmen dost gibidir çünkü öğrenciye doğruyu ve yanlışı, düzeltilmesi gereken davranışını söyler. Bir dost gibi öğrencisinin iyi olması için elinden gelen bütün desteği verir." (Ö37)

"Öğretmen ebeveyn gibidir çünkü öğrencisini bir anne-baba gibi sahiplenerek onun iyi bir insan olması için elinden geleni yapar. 6 yaşında okula gelen öğrencisiyle yıllar boyunca ilgilenerek, ona ailesi gibi yaklaşır." (Ö168)

8. Tedavi Edici ve İyileştirici Olarak Öğretmen

Öğretmen kavramına ilişkin belirlenmiş olan son kategoriye ait doktor ve ilaç metaforları olmak üzere 2 metafor bulunmaktadır. Öğretmen adaylarının bu metaforlar aracılığıyla, öğretmenlerin eğitim-öğretim süreçlerinde ortaya çıkan eksiklikleri ve yanlışlıkları düzeltmede üstlendikleri sorumluluklar üzerinde durdukları görülmektedir. Bir öğretmen adayı "Öğretmen ilaç gibidir çünkü öğrencilerin iyi olabilmesi için öğretmene ihtiyaçları vardır." (Ö106) ifadesini kullanırken, diğer bir öğretmen adayı ise "Öğretmen doktor gibidir çünkü insanların hayatlarını kurtarır. Fiziksel olarak olmasa da meslek hayatları boyunca harcadıkları emekler sayesinde, öğrencilerinin hayatlarını kurtaran, bitmek üzereyken onları tekrar yaşama döndüren kişilerdir." (Ö163) şeklinde bir ifade kullanarak ortak bir şekilde öğretmenlerin yetiştirdikleri öğrencilerin hayatları üzerinde ne derece önemli bir etkiye sahip olduğunun altını çizmektedirler.

Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleği Kavramına İlişkin Ortaya Koydukları Metaforlar

Araştırmada yanıt aranan bir diğer soru ile katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Buna göre anket formunda yer alan ilgili soruya verilmiş olan cevapların analizi sonucunda öğretmenlik mesleğine yönelik olarak 62 geçerli metafor ortaya koyulduğu görülmektedir. Bu metaforlardan 3 tanesinin (ağaç, güneş ve su) öğretmen kavramı için de ifade edilmiş olan ortak metaforlar oldukları dikkati çekmektedir. Söz konusu metaforlardan ağaç metaforu, aynı anlamda kullanılarak bilgiye benzetilmiş ve öğretmenlik mesleğinin bilgi gerektiren bir meslek olduğu vurgusu yine bu kavram aracılığıyla yapılmıştır. Güneş metaforu öğretmen

Tablo 3**.**
Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleği Kavramına Yüklemiş Oldukları Metaforlar

Metafor Adı	*f*	*%*	*Metafor adı*	*f*	*%*
1-Adalet	1	0,59	33-Heykeltıraşlık	2	1,19
2-Ağaç	9	5,31	34-İhtiyaç	4	2,36
3-Aile	6	3,54	35-İp Cambazlığı	1	0,59
4-Alev	2	1,19	36-Kapı	1	0,59
5-Altın	1	0,59	37-Kaptanlık	1	0,59
6-Anayasa	2	1,19	38-Kutsiyet	5	2,95
7-Annelik	15	8,85	39-Kuyumculuk	4	2,36
8-Aşçılık	1	0,59	40-Meddahlık	1	0,59
9-Aşk	4	3,36	41-Mücadele	3	1,77
10-Atmosfer	1	0,59	42-Nakkaşlık	1	0,59
11-Bahçe	1	0,59	43-Okyanus	5	2,95
12-Bahçıvanlık	4	2,36	44-Pasta Ustalığı	1	0,59
13-Baş yapıt	1	0,59	45-Proje	1	0,59
14-Belirsizlik	1	0,59	46-Rehberlik	3	1,77
15-Bilgi Şöleni	1	0,59	47-Saatçilik	1	0,59
16-Bitmeyen Yokuş	1	0,59	48-Sanatçılık	3	1,77
17-Bulmaca	2	1,19	49-Sevgi	6	3,54
18-Bulut	1	0,59	50-Sihirbazlık	1	0,59
19-Çiftçilik	3	1,77	51-Sosyoloji	1	0,59
20-Çinicilik	1	0,59	52-Su	12	7,08
21-Çocukluk	1	0,59	53-Şarap	1	0,59
22-Doğa	1	0,59	54-Tamircilik	3	1,77
23-Doktorluk	1	0,59	55-Tedavi	2	1,19
24-Dostluk	1	0,59	56-Termik Santral	1	0,59
25-Fetih	1	0,59	57-Toprak	12	7,08
26-Futbol	1	0,59	58-Umut	1	0,59
27-Geri Dönüşüm	1	0,59	59-Uzaktan Kumandalı Araba	1	0,59
28-Gökkuşağı	1	0,59	60-Yangın	1	0,59
29-Güneş	6	3,54	61-Yolculuk	4	2,36
30-Hamallık	1	0,59	62-Zaman	1	0,59
31-Hayat	9	5,31			
32-Hazine	2	1,19			

kavramında bilgi kaynağı olarak öğretmen kategorisinde yer alırken öğretmenlik mesleği kavramında ihtiyaç kaynağı bir meslek olarak öğretmenlik başlığı altında bulunmaktadır. Su metaforu, öğretmen kavramına yönelik kullanıldığında öğretmenlerin öğrencilerini motive etme yönündeki özelliğini ifade etmek için kullanılmışken, aynı metafordan bu defa mesleğin bireylerin ihtiyaçlarına hitap etmesi özelliğini belirtmek için yararlanılmıştır. Ayrıca öğretmenleri birer bahçıvan, doktor ve rehbere benzetmiş olan öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğini de de bahçıvanlık, doktorluk ve rehberlik yapma işine benzeterek bir önceki kavrama paralel metaforlar ortaya koydukları görülmektedir.

Öğretmen kavramı için olumsuz herhangi bir metafor kullanmamış olan katılımcıların, öğretmenlik mesleği için farklı bir yaklaşım ortaya koydukları dikkati çekmektedir. Öğretmen adayları öğretmenlik mesleğinin kendilerince zor olan meşakkatli ve belirsizlikler içeren yönlerini hamallık, uzaktan kumandalı araba, belirsizlik gibi olumsuz metaforlarla ilişkilendirmişlerdir. Öğretmenlik mesleğine ilişkin olarak katılımcı öğretmen adayların tarafından yüklenen metaforlar ışığında 14 adet kavramsal kategori belirlenmiştir.Bu kategoriler bazıları öğretmen kavramına ilişkin ortaya konan kategorilerle ortak olduğu için Bu kategoriler bazıları öğretmen kavramına ilişkin ortaya konan kategorilerle ortak olduğu için bu kategorilerin açıklanıp tekrara düşülmemesi adına, kategorilerin ve ilgili metaforların tamamının Tablo4'te sunularak, sadece öğretmen adaylarından alınan farklı görüşlerin örneklendirilmesi yoluna gidilmiştir. Belirlenen kavramsal kategori başlıkları şu şekildedir.

Tablo 4.
Öğretmenlik Mesleği Kavramına İlişkin Kavramsal Kategoriler ve İlgili Metaforlar

Kategori Başlığı	**İlgili Metaforlar**
1. Zorlu bir meslek olarak öğretmenlik	Bitmeyen Yokuş, Fetih, Hamallık, İp Cambazlığı, Mücadele, Sihirbazlık
2.Çok yönlü bir meslek olarak öğretmenlik	Futbol, Gökkuşağı, Hayat, Meddahlık, Sosyoloji
3. Değerli bir meslek olarak öğretmenlik	Altın, Başyapıt, Hazine, İhtiyaç, Kutsiyet
4. Sürprizlerle dolu bir meslek olarak öğretmenlik	Belirsizlik, Bulmaca, Zaman, Kapı, Yolculuk
5.İhtiyaç kaynağı bir meslek olarak öğretmenlik	Güneş, Su, Termik Santral, Toprak
6. Kurallı bir meslek olarak öğretmenlik	Adalet, Uzaktan Kumandalı Araba, Anayasa
7. Koruyucu bir meslek olarak öğretmenlik	Doğa, Atmosfer, Aile
8. Gönül mesleği olarak öğretmenlik	Aşk, Çocukluk, Sevgi, Umut
9. İyileştirici bir meslek olarak öğretmenlik	Doktorluk, Tamircilik, Tedavi
10. Fedakârlık mesleği olarak öğretmenlik	Annelik, Dostluk
11. Yol gösterici bir meslek olarak öğretmenlik	Kaptanlık, Rehberlik
12.Bilgilendirici bir meslek olarak öğretmenlik	Ağaç, Alev, Bilgi Şöleni, Geri Dönüşüm, Okyanus, Yangın

Tablo 4'te görüldüğü gibi öğretmenlik mesleği kavramına ilişkin olarak belirlenen kavramsal kategorilerden son 4 madde öğretmen kavramına yönelik belirlenen kategorilerle ortaktır. Buna göre öğretmen adaylarının, gerek öğretmenlerin gerekse öğretmenlik mesleğinin bireylere bilgi sağlaması, yol göstermesi, onların mevcut

durumlarını iyileştirmesi ve fedakarlık gerektiren bir kavram olması yönlerinden ortak noktalar içerdiği görüşünde oldukları söylenebilir. Tabloda yer alan diğer 9 madde ise katılımcıların mesleğe yönelik ifade etmiş oldukları farklı unsurlar oldukları görülmektedir.
Bu kategoriler ve ilgili metaforlara örnekler şu şekilde sıralanabilir;

1. Zorlu bir meslek olarak öğretmenlik

Katılımcıların tarafından ortaya konulan 7 metafor incelendiğinde, öğretmen adaylarının olumsuz anlam içeren ifadelerinin bu kategoride bir araya geldiği dikkati çekmektedir. Örneğin *"Öğretmenlik mesleği hamallık gibidir çünkü okullarda bütün sorumluluk öğretmenlerin üzerindedir. Öğretmenlik sadece ders anlatıp çıkmak değil, yeri geldiğinde okulun hizmetlisi, müdürü, velisi olmak demektir." (Ö87)* şeklinde bir ifade kullanmış olan öğretmen adayı öğretmenlik mesleğinin geniş görev tanımı ve sorumluluklarına atıfta bulunmaktadır. Diğer bir öğretmen adayı ise *"Öğretmenlik mesleği bitmeyen yokuş gibidir çünkü hayat boyu devam eder. Sürekli olarak zorluklara rağmen yokuşu çıkmak için emek harcamak ve pek çok kişiyi yokuşta taşımak gerekir." (Ö123)* gibi bir ifade kullanarak, öğretmenliği zorluklarla mücadele etmenin dışında, başkalarına da bu süreçte yardım edilmesi gereken bir meslek olarak tanımlamaktadır.

2. Çok yönlü bir meslek olarak öğretmenlik

Bu kategoriye ilişkin ortaya konulan metaforlar incelendiğinde, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini birbirinden bağımsız farklı unsurları içeren kompleks bir süreç olarak gördüğü söylenebilir. Örneğin bir katılımcının *"Öğretmenlik mesleği hayat gibidir çünkü hem iyidir hem kötü. İçinde her şeyi barındırır ve size gerçekleri öğretir."(Ö42)* şeklinde ifadesiyle öğretmenlik mesleğinin zorluklarından ve güzelliklerinden bir arada bahsettiği görülmektedir. *"Öğretmenlik mesleği futbol gibidir çünkü değişik mevkileri vardır. Maçı kazanmak için antrenör de olabilirsin forvette de oynayabilirsin " (Ö65)* diyen bir katılımcı ise öğretmenlik mesleği boyunca bireylerin farklı konumlarda eğitim kazanımlarına ulaşmak için çalışabileceğinden bahsetmektedir.

3. Değerli bir meslek olarak öğretmenlik

Bu kategoriye ait metaforlar incelendiğinde katılımcıların öğretmenlik mesleğini olumlu niteliklere sahip kavramlarla ilişkilendirdiği görülmektedir. Bir öğretmen adayı "*Öğretmenlik mesleği altın gibidir çünkü değerinden hiçbir zaman kaybetmez aksine gün geçtikçe değer kazanır." (Ö60)* şeklinde bir ifade kullanarak mesleğe yönelik olan bakış açısını ortaya koymaktadır. *"Öğretmenlik mesleği kutsiyet gibidir çünkü en onurlu ve yüce özellikler bu meslekte yer almaktadır. " (Ö19)* diyen bir diğer katılımcı da benzer şekilde mesleğe yönelik olumlu duygularını ve verdiği değeri net bir şekilde ortaya koymaktadır.

4. Sürprizlerle dolu bir meslek olarak öğretmenlik

Öğretmen adaylarının bu kategoriye ilişkin ortaya koydukları metaforlar incelendiğinde hem olumlu hem de olumsuz anlamları içeren birtakım benzetmelerden yararlandıkları görülmektedir. Örneğin *"Öğretmenlik mesleği bulmaca gibidir çünkü meslek hayatınız boyunca ne gibi soru ve sorunlarla karşılaşacağınız bilemezsiniz. Bazen tek başınıza yanıt bulamayacağınız sorularla karşılaşabileceğiniz gibi cevabını kolaylıkla bulacağınız sorular da meslek hayatınızda sizi bulacaktır." (Ö84)* cümlelerini kullanan bir öğretmen adayı öğretmenlik mesleğinin bireylere nasıl yaşantılar sağlayacağı net olmadığı ve öğretmenlerin birtakım tecrübeler edinirken zorluklar yaşayabileceği düşüncesinde olduğu için bu mesleği bulmacaya benzetmektedir. Öğretmenlik mesleğini kapıya benzeten diğer bir katılımcı ise *"…….çünkü o kapı aralandıkça yeni şeyler keşfedersiniz ve kapıyı açtığınız zaman kimle ya da neyle karşılaşacağınız bilemezsiniz." (Ö66)* şeklinde bir ifade kullanarak benzer şekilde *meslek yaşantısının öğretmenlere neler getirebileceğinin net olmadığını ifade etmektedir.*

5. İhtiyaç kaynağı bir meslek olarak öğretmenlik

Öğretmen adaylarının bu kategoriye ait 4 metafor güneş, su, termik santral ve toprak olmak üzere 4 adet metafor ortaya koydukları ve bu metaforlardan 2 tanesinin öğretmen kavramı için kullanılmış olan metaforlar arasında yer aldığı görülmektedir. Bilgi kaynağı olarak öğretmen kategorisinde yer alan "güneş" metaforu ile motivasyon kaynağı olarak öğretmen kategorisinde kullanılan "su" metaforu söz konusu olan 2 metafordur. Öğretmen adayları bu metaforlara yükledikleri farklı anlamlarla, bu defa öğretmenlik mesleğinin tüm bireylerin ihtiyacına hitap eden bir meslek olma özelliği üzerinde dikkati çekmektedir. Örneğin *"Öğretmenlik mesleği su gibidir çünkü o çağladıkça gönüller ve fikirler berraklaşır, eğer o pınar kurursa yaşam kurur." (Ö113)* diyen bir katılımcı bu mesleğin insan yaşamı için ne derece önemli olduğunun altını çizmektedir. *"Öğretmenlik mesleği toprak gibidir çünkü içinde hayat vardır. Yeni filizler öğretmenlik mesleği sayesinde yeşerecek ve çorak topraklar yeşerecektir. Toprak olmadıkça tohumların yeşermesi mümkün olmadığı gibi öğretmenlik mesleği olmadıkça insanların yetişmesi mümkün olmayacaktır."* (Ö158) ifadesi de yine öğretmenlik mesleğinin yeni nesillerin yetişmesi için ihtiyaç duyulan bir meslek olduğu görüşünü destekleyen bir diğer açıklamadır.

6. Kurallı bir meslek olarak öğretmenlik

Bu kategori başlığında 3 metafor yer almaktadır. Katılımcılar öğretmenlik mesleğini adalet, uzaktan kumandalı araba ve anayasaya benzeterek bu mesleğin gerçekleştirilmesi sürecinde uyulması gereken belli bir takım kurallar olduğunu belirtmektedir. İlgili metaforlara ilişkin açıklamalar incelendiğinde genel olarak katılımcıların bu kurallara ilişkin hem olumlu ve hem de olumsuz bir yaklaşım sergiledikleri dikkati çekmektedir. Bu açıklamalar şu şekilde örneklendirilebilir;

"Öğretmenlik mesleği adalet gibidir çünkü adaleti sağlamak için uymanız gerekenler bellidir. Öğretmenlik mesleğinde de adaleti sağlamak ve bunun içinde belirlenmiş olan kurallara uymak zorundasınızdır." (Ö91)

"Öğretmenlik mesleği uzaktan kumandalı araba gibidir çünkü yöneticilerin söyledikleri direktifler ve kurallara uymak zorunluluğu vardır. Öğretmenler bu meslekte kendi istediklerinden çok söylenenleri yapmak zorundadır." (Ö76)

"Öğretmenlik mesleği anayasa gibidir çünkü bazı kurallar çerçevesinde yürütülmek zorundadır. Ayrıca anayasa gibi düzenlenmesi gereken bölümleri vardır." (Ö103)

7. Koruyucu bir meslek olarak öğretmenlik

Katılımcılar tarafından bu kategori başlığında 3 metafor kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini doğa, atmosfer ve aile kavramlarına benzeterek bu mesleğin koruyucu özelliğine ilişkin birtakım açıklamalar yaptıkları görülmektedir. Öğretmen adaylarınca ifade edilmiş olan metaforlar aşağıda örneklendirilmektedir*;*

"Öğretmenlik mesleği atmosfer gibidir çünkü atmosferin dünyayı kapsadığı gibi eğitim-öğretim süreçlerini kapsar. Dünyayı zararlı ışınlardan koruyan atmosfer gibi öğrencilerini koruyan bir meslektir." (Ö34)

"Öğretmenlik mesleği doğa gibidir çünkü öğrenciler için bir güvenli yaşam alanını oluşturur. Canlıların doğada barındıkları gibi öğrenciler öğretmenlerine sığınır ve öğretmenlik mesleği sayesinde tüm insanlar huzur içinde yaşarlar." (Ö49)

"Öğretmenlik mesleği aile gibidir çünkü her zaman öğrencilerinin yanında ve arkasındadır. Öğrencilerini kötülüklerden koruyan, onlara sığınacakları bir liman sunan bu meslekte olan aynı şeyler ailede de görülür." (Ö28)

8. Gönül mesleği olarak öğretmenlik

Öğretmen adayları bu kategoriye ait aşk, çocukluk, sevgi ve umut olmak üzere 4 metafor ortaya koymuştur. Söz konusu metaforlar incelendiğinde katılımcıların öğretmenlik mesleğinin duyuşsal boyutu üzerinde durdukları ve kullandıkları benzetmelerde buna yönelik atıflarda bulundukları dikkati çekmektedir. Örneğin *"Öğretmenlik mesleği annelik gibidir çünkü içinde şefkat, sevgi, hoşgörü ve sabır vardır." (Ö55)* diyen bir öğrenci bu mesleğin annelik ile benzerlikleri arasında bir bağ kurmaktadır. *"Öğretmenlik mesleği aşk gibidir çünkü aşk gibi karşılıksız olarak tutkuyla ve zevkle, öğretmeyi sevdiği için yapılır."(Ö157)*diyen başka bir öğretmen adayı öğretmenlik mesleğinin yapılabilmesi için gerekli olan birtakım duyguların altını çizmektedir. Öğretmenlik mesleğini çocukluğa benzeten bir katılımcı ise *".....çünkü çocukluk gibi en saf ve temiz duygularla yapılmalıdır. Çocuklar gibi karşılıksız seven ve tutkuyla bağlanan kişilerin yapabileceği bir meslektir." (Ö139)* şeklinde bir gerekçe kullanarak benzer şekilde bu mesleğin gerektirdiği duyuşsal özelliklerin gerekliliğinden bahsetmektedir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Kelime itibari ile eğretileme, benzetme, istiare, mecaz anlamları başta olmak üzere pek çok farklı anlamı bulunan metaforlar günlük hayatta ifade edilmek istenen pek çok sözcüğe karşılık gelebilecek kapsamda olan; bilinmek ya da söylenmek istenenin en

pratik, yaratıcı ve kalıcı yoldan ifade edilmesine yardımcı olan sözcüklerdir. Bu çalışma ile sınıf öğretmeni adaylarının "öğretmen" ve "öğretmenlik mesleği" kavramlarına ilişkin metaforik algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Elde edilmiş olan bulgulara göre öğretmen adayları öğretmen kavramına ilişkin 53, öğretmenlik kavramına ilişkin olarak ise 62 adet geçerli metafor ortaya koydukları sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen adaylarının öğretmen kavramına yüklemiş oldukları metaforların, bilgi kaynağı olarak öğretmen, fedakarlık örneği olarak öğretmen, kişisel gelişim kaynağı olarak öğretmen, lider olarak öğretmen, motivasyon kaynağı olarak öğretmen, tedavi edici ve iyileştirici olarak öğretmen, yetiştirici ve geliştirici olarak öğretmen ile yol gösterici olarak öğretmen olmak üzere 8 kategori başlığı altında toplandığı sonucuna ulaşılmıştır. Ocak ve Gündüz'ün (2006) 362 öğretmen adayı ile yürütmüş oldukları çalışma sonuçları incelendiğinde, katılımcılar tarafından ortaya konulan metaforlar ve ilgili 12 kavramsal kategori içerisinde yer alan bilgi kaynağı öğretmen, fedakar öğretmen, gelişim unsuru öğretmen kategorilerinin çalışma sonuçları ile ortak olan başlıklar olduğu dikkati çekmektedir.

Elde edilen bir diğer bulguya göre öğretmen kavramına yüklenen metaforlar içerisinde en fazla metaforun bilgi kaynağı olarak öğretmen kategorisinde yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Saban'ın (2006) sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen kavramın yönelik metaforik algılarının belirlemek amacıyla yapmış olduğu çalışma sonuçları incelendiğinde, bu çalışmada da benzer şekilde katılımcıların en fazla metaforu bilgi sağlayıcı olarak öğretmen kategorisinde üretmişlerdir. Ayrıca katılımcılar tarafından ortaya koyulan metaforların tekrar edilme oranları incelendiğinde ise yine bu kategoride yer alan güneş (%12,39) ve mum (%7,08) metaforları ile yol gösterici ve yönlendirici olarak öğretmen kategorisinde yer alan ışık (%8,26) metaforunun en sık ifade edilmiş olan 3 metafor olduğu belirlenmiştir. Ekiz ve Koçyiğit'in (2013) sınıf öğretmenleri ile yürütmüş oldukları çalışma sonuçlarına göre, bu metaforlardan güneş ve mum metaforlarının, benzer şekilde enerji ve bilgi kaynağı olarak öğretmen kategorisinde ortaya koydukları görülmektedir. Yine aynı şekilde 8 kategori başlığı altındaki metaforların öğretmen adaylarınca ifade edilme sıklıklarına göz önüne alındığında; bilgi kaynağı olarak öğretmen, motivasyon kaynağı olarak öğretmen ve yol gösterici olarak öğretmen kategorilerinin katılımcılarca en sık ifade edilmiş olan metaforların yer aldığı ilk 3 başlık olarak belirlenmiştir.

Çalışmada ayrıca öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kavramsal algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Buna göre katılımcılar tarafından ortaya konan metaforlar zorlu bir meslek olarak öğretmenlik, çok yönlü bir meslek olarak öğretmenlik, değerli bir meslek olarak öğretmenlik, sürprizlerle dolu bir meslek olarak öğretmenlik, ihtiyaç kaynağı bir meslek olarak öğretmenlik, kurallı bir meslek olarak öğretmenlik koruyucu bir meslek olarak öğretmenlik, gönül mesleği olarak öğretmenlik, iyileştirici bir meslek olarak öğretmenlik, fedakârlık mesleği olarak öğretmenlik, yol gösterici bir meslek olarak öğretmenlik ve bilgilendirici bir meslek olarak öğretmenlik olmak üzere 11 başlık altında toplanmıştır. Gür (2012)'ün yapmış olduğu çalışma bulguları incelendiğinde, oluşturduğu kavramsal kategoriler içerisinde yer alan "fedakâr öğretmen" başlığının belirlenmiş olan bu başlıklar içerisinde yer aldığı görülmektedir.

Öğretmenlik mesleğine yönelik kavramsal kategoriler içerisinde en fazla metaforun zorlu bir meslek olarak öğretmenlik başlığı altında ortaya konulmakla birlikte, fedakarlık mesleği olarak öğretmenlik kategorisinde yer alan "annelik"

metaforunun (%8,85) öğretmen adaylarınca en sık ifade edilmiş olan metafor olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu metafordan sonra en sık tekrarlanan ilk iki metafor olan toprak (%7,08) ve su (%7,08) metaforlarının her ikisinin de ihtiyaca yönelik bir meslek olarak öğretmenlik kategorisinde yer aldığı belirlenmiştir. Kavramsal kategoriler metaforların tekrar edilme sıklıkları açısından sıralandığında, öğretmenlik mesleğinin ihtiyaç kaynağı, yetiştirici ve bilgilendirici bir meslek olma özelliklerinin katılımcılar tarafından ön planda tutulduğunu söylemek doğru olacaktır.

Öğretmen adaylarının "öğretmen" ve "öğretmenlik mesleği" kavramına yüklemiş oldukları metaforlar bütüncül bir yaklaşımla ele alındığında; bireylerin bilgilendirilmesi ve onlara yol gösterilmesi ile eğitim-öğretim süreçleri aracılığıyla öğrencilerin eksik ve yanlışlarının giderilmesi gibi özelliklerin her iki kavram için ortaya konulmuş olan ortak unsurlar olduğu dikkati çekmektedir. Ayrıca öğretmen adaylarının, gerek öğretmenlerin gerekse bu mesleki sürecin fedakârlıktan uzak olamayacağı düşüncesinin hakim olduğu görülmektedir. Öğretmen kavramına yönelik metafor ve başlıkların tamamı olumlu ifadeler içermekle birlikte bu algının öğretmenlik mesleğinde farklılaştığı görülmektedir. Öğretmen adaylarının mesleğin muhtemel zorluklarının dışında, ortaya çıkabilecek beklenmedik olası beklenmedik durumları da içermesinin yanısıra bu mesleğin dışına çıkılması mümkün olmayan kurallara sahip olması yönünden birtakım olumsuzlukları da içerdiği görüşünde oldukları dikkati çekmektedir.

Bilindiği gibi toplumsal niteliğin arttırılarak istendik bir yapıya ulaştırılmasında ve oluşturulan bu toplumsal yapının devamlılığının sağlanmasında öğretmenin ve öğretmenlik mesleğinin yadsınamayacak bir rolü bulunmaktadır. Bu nedenden ötürü değişen ve gelişen dünya ile birlikte toplumların öğretmenlere yükledikleri mesleki özelliklerin yanı sıra onlardan beklentileri de farklılaşmaktadır. Öğretim görevleri başta olmak üzere eğitim ve yönetim açısından da yasal yükümlülükler içeren bu meslek, aslında ifade edilmemiş olan pek çok olmazsa olmazı da kapsamaktadır. Söz konusu bu durum aslında öğretmenlik mesleğinin diğer meslek alanlarından ayrılmasına neden olan en temel özelliğini oluşturmaktadır.

Çalışma sonucunda elde edilen bulgular, öğretmen adaylarının genel olarak öğretmen kavramına yönelik olumlu bir algı içerisinde olduklarını ancak bir öğretmende bulunması gereken temel özelliğin bilgi aktarımı olduğu yönünde eksik bir bakış açısına sahip olduklarını ortaya koymaktadır. Şüphesiz günümüzde öğretmenlerin bireylere zihinlerinde hazır olan bilgiyi aktaran kişiler olmaktan öte onlara bilgiye ulaşmada kılavuzluk eden rehberler olarak görülmesi gerekmektedir. Eğitim-öğretim süreçleri için planlanan etkinliklerin bu anlayış çerçevesinde yürütülmesi değişen öğretmen profilinden beklenen temel özellikler arasında yerini almış bulunmaktadır. Bu nedenden ötürü eğitim fakültelerinde yetişmekte olan öğretmen adaylarının da söz konusu özelliklere sahip öğretmenler olarak yetişmesi önem taşımaktadır.

Bilginin hızla yayıldığı ve yine aynı hızla eskidiği bir dünya içerisinde güncel bilgiye sahip olmak elbette ki günümüzde bilgiye önem veren tüm bireyler için gerekli olan bir özelliktir. Bu özelliğin, temel görevi bireylerin doğru bilgiye ulaşmada yardımcı olma olan öğretmenlerde de bulunması kritik derecede önem taşımaktadır. İfade edilmiş olan gerekçeden ötürü, öğretmen adaylarınca ortaya konulan metaforlara göre öğretmenlerin "araştıran, sorgulayan, bilgiyi yorumlayan ve değiştiren" kişiler olma özelliğinin katılımcılarca göz ardı edildiği söylenebilir. Oysaki var olan bilgiyi ne

sunan ne de o bilgiye ulaştırmada öğrencilerine yardımcı olan öğretmenler günümüz eğitim dünyası için yeterli olmayacaktır.

Öğretmenlik mesleğinin şüphesiz en temel özelliklerinden biri fedakarlık ve gönüllülük gerektiren bir uzmanlık alanı oluşudur. Katılımcılardan alınan yanıtlar incelendiğinde, aday öğretmenlerin bakış açılarının bu görüşe paralel olduğu söylenebilir ancak meslek hayatları boyunca karşılaşabilecekleri muhtemel engelleri sıklıkla ifade etmiş olmaları öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarını olumsuz yönde etkileyebilecek birtakım algılara sahip olduklarını ortaya koymaktadır. Bu nedenden ötürü, katılımcıların da belirttiği gibi mesleğe gönül vermiş fedakar öğretmenlerin yetişmesi istendik olmayan durumlarla baş edilebilmesi açısından önem taşımaktadır. Aday öğretmenlerin mesleki gelişimlerini olumsuz etkileyebilecek bir diğer etken olarak ise mesleğin değiştirilemez ve sınırlılıklara neden olan kanuni dayanaklarının olduğu yönündeki düşünceleridir. Yasal olmayan uygulamaların hiçbir öğretmen tarafından gerçekleştirilmesi mümkün olmamakla birlikte öğretmenlerin eğitim-öğretim süreçlerinde birtakım inisiyatifleri kullanarak süreci bireyler için en verimli hale getirebilmeleri de gerekmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının meslek yaşantıları boyunca uymaları gereken kuralları ezberletmek yerine etkin kararlar alabilen ve içinde bulundukları süreçleri olumlu yönde değiştirebilen öğretmenler olarak yetiştirilmesinin önem taşıdığı düşünülmektedir.

Çalışmada elde edilmiş olan tüm bu sonuçlar ışığında, şu öneriler getirilebilir;

1) Öğretmen adaylarınca ortaya konulan metaforlar sonucunda belirlenmiş olan eksiklilerin giderilebilmesi ve öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutum geliştirilebilmesi amacıyla başta öğretmenlik uygulaması dersi olmak üzere eğitim fakültelerince sunulan pedagoji derslerinin içeriği ve sunumu düzenlenebilir.
2) 1. Sınıfta öğrenimlerine devam eden sınıf öğretmeni adaylarının katılımıyla yürütülmüş olan bu çalışma farklı sınıf seviyelerinde ve/veya farklı bölümlerde öğrenim gören öğretmen adaylarıyla gerçekleştirilip bu kişilerin metaforik algıları belirlenebilir. Bu şekilde farklı katılımcıların algıları arasındaki benzerlik/farklılıkların karşılaştırılması mümkün olacaktır.

3) Mesleğe adım atmış ve halen çalışmakta olan öğretmenlerin de benzer şekilde metaforik algılarının belirlenmesi ile mesleki tutumları belirlenebilir. Elde edilecek olan bulguların, mesleki başarı ile tutum arasındaki doğrusal orantıdan ötürü gerekli önlemlerin alınması ve bakış açısı oluşturması açısından önem taşımaktadır. Bu bulgular ayrıca meslek öncesi ve meslek içerisindeki algıların karşılaştırılması için de kullanılabilir.
4) Eğitim-öğretim süreçlerinde yer alan diğer paydaşlar (öğrenci, yönetici, denetmen, veli vb.) da benzer çalışmalar yürütülerek öğretmene ve öğretmenlik mesleğine yönelik geniş bir bakış açısının belirlenmesi sağlanabilir.

KAYNAKÇA

Akdağ, M. Apak, Ö. Ve Polat, S. (2013). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Akademisyen Kavramına İlişkin Algılarının Metafor Analizi Yoluyla İncelenmesi, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (2), 57-78.

Aksan,D. (1998). *Dilbilim Seçkisi: Günümüz Dilbilimiyle İlgili Yazılardan Çeviriler*, Türk Dil Kurumu, Ankara.

Aydın,İ,S. ve Pehlivan,A. 2010. Türkçe öğretmen adaylarının "öğretmen" ve "öğrenci kavramlarına ilişkin kullandıkları metaforlar, *Turkish Studies,* 5(3), 812-842.

Cerit,Y. (2008). Öğretmen kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi,* 6 (4), 693-712.

Çelikten, M. (2006). Kültür ve öğretmen metaforları, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 21 269-283.

Ekiz, D. ve KOÇYİĞİT, Z. Sınıf öğretmenlerinin öğretmen kavramına ilişkin metaforlarının belirlenmesi, *Kastamonu Eğitim Dergisi,* 21(2), 2013.

Gür, H. (2012). Öğretmen adaylarının öğretmen ve öğretmenlik mesleği ile ilgili metaforları: Kosova örneği, *e-Journal of New World Sciences Academy (NWSA),* 7(3), 885-897.

LAKOFF, G., JOHNSON M. (2005). *Metaforlar Hayat Anlam ve Dil*. İstanbul: Paradigma Yayıncılık.

Morgan, G. (1998). *Yönetim ve Örgüt Teorilerinde Metafor*. (Çev: G. Bulut). İstanbul: MESS Yayınları.

Oğuzkan, F. (1998). *Öğretmenliğin üç yönü,* Ankara: Kadıoğlu Matbaası.

Ocak, Gürbüz ve Gündüz, M.(2006). Eğitim fakültesini yeni kazanan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine giriş dersini almadan önce ve aldıktan sonra öğretmenlik mesleği hakkındaki metaforlarının karşılaştırılması, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,*8(2), 293-311.

Pipen, T. (2001). Metaphors and organizational identity in the Italian puplic services *Scandinavian Journal of Management,* 16, 391-409.

Saban, A, Koçkeber,B.N ve Saban, A. (2006). Öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi,* 6(2),461-522.

Saban, A. (2004). Giriş düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforlar, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi,* 2(2), 131-155.

Saban,A. (2008). Okula ilişkin metaforlar. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 55, 459-496.

Sticht, T. G. (1993). Educational uses of metaphor, in A. Ortony (Ed.), *Metaphor and Thought,* (pp. 621-632), Cambridge: Cambridge University Press.

Spafford, C.S.ve digerleri.(1998). The Cyclopedic Education Dictionary. London:Delmar Publishers.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayınevi.

Yalçın, M.O. ve Eren, A. (2011). Lise öğrencilerinin matematik dersine ilişkin metaforları, tutumları ve başarıları: ilişkisel bir analiz, 2. Ulusal Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

İletişim/Correspondence
Dr. Emine Seda KOÇ
Kastamonu Üniversitesi
Kastamonu-Türkiye
eseda61@hotmail.com